

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Facilis Et Succincta S.S. Canonum Doctrina

Pirhing, Ehrenreich

Dilingæ, 1690

Sectio IV. De effectu & executione sententiæ & pœna Iudicis perperam
judicantis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61641](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61641)

§. III.

*An sententia lata à pluribus Con-
iudicibus, quorum unus iurisdictione
privatus est, vel eam impeditam
habet, valeat?*

Non valere eam, si delegati hi con-
iudices sint, probat. *c. ad proban-
dum 24 h. t.* etiam si dati hi iudices fuis-
sent cum clausula: Quod si non omnes,
vel ut si unus nolit vel non possit, alter
solus vel alii procedant sine illo: neque e-
nim horum cuilibet in solidum iurisdictione
competit, sed simul omnibus, & dum
cum inhabili vitando, excommunicato
v. g. procedunt, suam etiam iurisdictionem
infringunt, ut nulla sit illorum sen-
tentia; quæ tamen ratio cum locum non
habeat in iudiciis ordinariis, quorum
quilibet sine altero in solidum iurisdictionem
habet, consequenter valebit sen-
tentia, quamvis ea à pluribus feratur,
quorum unus est excommunicatus v. g.
vitandus & c. nisi etiam hi scienter admi-
serint excommunicatum vitandum, quo
in casu nulla etiam illorum est sententia,
in poenam temerariæ admissionis excom-
municati v. g. vitandi.

SECTIO IV.

*De effectu & executione
sententia & pœna Iudicis per-
peram iudicantis.*

§. I.

*Quis sit effectus sententia lata
inter partes litigantes, & an ea etiam
prosit vel obsit aliis?*

Precipuus effectus sententia debet
tativa est, quod inter partes litigantes
inter quas lata est, ius faciat, si ab eo
fuit tempore congruo appellatum, &
appellatio deserta fuit, quia cum habeat
pro veritate *juxta reg. 207. ff.*
tamen, inter quos lata non est, contraria
non præjudicat, *c. Quamvis penult.*
Neque enim uni per alterum in qua
ditio inferri debet; & cum litigantes
se quasi contrahant, in ordine ad iudi-
cem, coram quo litigant, etiam senten-
tiam ferre debent, quæ in causam pro-
nuntiabitur: contractus autem eorum
tùm, qui inter se contraxerunt, obligat
consequenter nemo alius, quam litigantes,
hanc sententiã tenebitur; & sicut alius
non obest, ita nec alius ea prodest, nisi
cui principaliter & primo loco actus
defensio causæ in iudicium debet
competit, alium paratur agere, quod
prohibere posset, se substituendo
cum illius, vel protestando contra
uti patet *ex L. penult. ff. de re iudicata.*
passus fuit eum, à quo causam habet,
agere aut defendere in iudicio, pro
rum *ex cit. c. penult.* patet; vel nisi pro-
pter criminis v. g. consortium in
etiam in consortem redundet, aut ab
rum legitime citatorum, qui tamen ad iu-
dicium venire noluerunt, inter sit: sen-
tentia lata; aut denique causæ sint contractæ
ita ut non possit pro uno aut contra
num ferri sententia, quin illa etiam al-
terum afficiat.

§. II.

De aliis nonnullis effectibus sententia.

Plures sunt etiam alii effectus sententia definitivae. Et primò quidem, quod per illam litem seu controversiam finitur *argu. c. Iurgantium 2. h. t. saltem* quoad instantiam iudicii, cum Iudex sententia definitivam latam fundat suo officio, & quoad hanc causam Iudex esse definit; quamvis eodem die, quo tulit sententiam, supplere adhuc possit, quae ad causam consequentiam spectant, ut si omisit condemnare ad expensas litis, vel ad fructus restituendos &c. Imò si ordinarius Iudex est, non tantum declarare postmodum potest, sententiam à se latam nullam esse, sed denuo causam talem ex integro resumere potest, quia nullam sententiam ferendo non censetur suo officio functus.

Secundum latam sententiam definitivae effectus dici potest, quòd ea à superiore, si rite & iuste lata sit, sit confirmanda, prout sumitur *ex c. ea qua 4. h. t. si nimirum* confirmatio talis à superiore postulata fuit ad majus scilicet latae sententiae robur.

Tertius effectus dici potest, quòd nullum sit rescriptum contra sententiam prius latam impetratum, si hujus non fiat mentio, & consequenter etiam collatio v. g. beneficii, si facta fuit vi talis rescripti, nulli erit, prout sumitur *ex c. Cum olim 12. h. t. verisimile enim est*, quòd Papa v. g. tale rescriptum concessurus non fuisset, contra sententiam aut pronuntiationem prius à se factam, cum

nemo in dubio praesumatur proprium factum impugnare, sed potius praesumatur circumventus, ita ut nec motus proprius praesumptionem hanc, quae juris & de jure est, corrigat.

Quartus effectus sententiae definitivae dici potest, quòd interdum irroget infamiam Reo condemnato, qualiter in *L. Athletas §. ult. ff. de his, qui nota. infra.* statuitur de condemnatis in causa injuriarum, sive civiliter sive criminaliter de injuria agatur.

Quintus denique effectus sententiae definitivae dici potest, quòd ex sententia pro Actore lata competat ei actio in factum, ad praestandum id, in quo Reus condemnatus est: quae actio sicuti haeredibus etiam actoris datur, ita etiam contra haeredes Rei datur. Reo autem absoluto per sententiam datur exceptio rei iudicatae contra Actorem, ejusque haeredem.

§. III.

Per quem, & quo tempore, modo, ac ordine executio sententiae facienda sit?

Executio sententiae fieri debet ab eo Iudice, qui eam tulit, si quidem sit ille ordinarius, *L. à Divo Pio. 15. junct. Gloss. V. à se. ff. de re iudicat.* aut Papae delegatus. *c. In litteris 9. junct. Gloss. in casu & c. Pastoralis. 28. de offic. iud. deleg.* ita ut, si interposita appellatione Iudex appellationis prius latam sententiam confirmet, quam tulit Iudex à quo, ad hunc remittere debeat partes pro executione, ut iudicium, ubi latum est, ibi etiam perficiatur, ad meliorem Reipublicae & talium negotiorum ordinem. Et quamvis multi

multi dubitent, utrum hæc ipsa executio etiam competat delegatis ab inferiore aliquo Magistratu, ab Episcopo v. g. vel utrum partes ad delegantem pro executione remittendæ sint, cum Delegatus talis omni suo officio functus videatur, pronuntiando sententiam, quia tamen, cui causa expedienda committitur, omnia etiam commissa merito censentur, quæ ad causæ talis expeditionem spectare videntur, ideo probabilius est etiam his delegatis suæ sententiæ executionem competere, nisi specialiter hæc illis prohibita esset.

Non est tamen sententia (saltem in Civilibus) statim executioni mandanda, sed expectandum est saltem per dies decem (ut locus detur interponendæ appellationi, si parti gravatæ videatur appellandum) & in debitis personalibus temporæ à jure definitum ad executionem, est tempus quadrimestre, quod condemnato ad solvendum conceditur, prout patet ex c. *Quod ad consultationem*. ita tamen, ut ex iusta causa possit hoc tempus abbreviare Iudex. In realibus verò actionibus sententia statim, ut ea in rem iudicatam, post decem dies appellationi concessis, transit, executioni mandanda est, & rei possessio actori, pro quo iudicatum est, danda, ita ut ad executionem non sufficiat, pignora tantum dare pro re, ad quam condemnatus est, iuxta c. *Cum aliquibus* 6. h. t. nisi restitutio statim faciendæ impossibilis esset, aut pars victrix sponte pignora v. g. pro re, vel æstimationem rei, &c. admitteret, in cuius favorem restitutio præcepta est, & cogenda esset. In causis verò criminalibus executio statim fieri potest, præ-

sertim in Germania, ubi juxta hanc criminaliter condemnato non conceditur appellatio remedium.

§. IV.

An is, cui commissa est executio possit admittere exceptiones oppositas contra executionem sententiæ, & de illis cognoscere?

Duplex communiter dicitur Executor, si distinctus hic à Iudice, alius dicitur & est merus executor, si nulla cognitio, sed sola executio causæ plenè cognitæ, & decisæ committitur, alius mixtus dicitur, & est, cui non tantum executio, sed aliqua etiam cognitio faciendæ executione committitur, hæc ergo admittere potest exceptiones, que tendunt non ad impugnandam sententiam, ac illis de aliqua injustitia arguenda, sed que tendunt ad impediendam, aut retardandam executionem, & de illis cognoscere, c. *De cetero* 5. h. t. Nemo enim assumere sibi debet Executor potestates Iudicis, cui de causâ principali cognoscere convenit. Si verò merus Executor quis constitutus sit, nulla ipsi cognitio causæ competit, & consequenter admittere non potest ullam exceptionem, sed sola exequendi necessitas illi incumbit (cum omnis cognitio etiam ad executionem pertinens supponatur in tali casu præmissa) quamvis sciat injustam sententiam à Iudice latam, cum illa non sit discernere justè an injustè iudicatum sit, nisi injusta sententia lata esset in causa criminali, ubi de vita, aut membris hominis agitur (ad cuius velut inanimatæ malæ executionem nemo cogi potest) vel in causa etiam Civili indubitatè

esse lata sententia (cū sententia nulla non sit sententia, neque transeat unquam in rem iudicatam) prout colligitur ex c. Super eo. 2. De crimin. falsi. & quamvis multi sint, qui dicunt, Executorem non posse exequi sententiam formaliter injustam, ex malitia v. g. Iudicis latam, si sciat formaliter eam iustam esse, cū in tali casu nihil operari possit p̄sumptio pro Iudice, sunt tamen etiam, qui cum Glossa in c. Pastoralis 28. §. Quia v̄vō V. Etiam si sciat. De offic. Iud. deleg. contrarium teneant, quod scilicet merus Executor sententiam etiam, quam scit formaliter injustam, exequi possit, si onus impositum declinare non possit, aut non possit ad Superiorem velut gravatus recurrere, tum quod pars sibi adscribere debeat, si quod patitur ab Executore tali incommodum, eod quod intra tempus debitum non appellaverit; tum quod huic parti contra Iudicem de damno dato agendi remedium adhuc superfit. Huic tamen etiam merito Executori, quamvis nulla iurisdictio competat, non tamen omnis coercitio, (facti scilicet) neganda est contra executionem impediētes, ne inanis sit facta illi executionis commissio.

§. V.

An tertius interveniens pro suo interesse possit impedire executionem sententia inter alios lata?

EX c. Cū super 17. h. t. habetur, quod, quamvis contra principalem actorem in iudicio sententia lata sit, tertio tamen, cuius interest, qui tamen iudicio tali non interfuit, nihil noceat, neque exinde p̄iudicium aliquod pati de-

Pirhing, Compend.

beat, ita ut appellare etiam, possit à lata sententia, neque executioni ea mandari possit, donec etiam illius tertii causa, qui ob suum interesse, postquam cognovit sententiam hanc latam fuisse, legitime appellavit, cognita fuerit, nec possessio rei vel iuris ipsi auferri, cū nemini sine causæ cognitione sua possessio auferri debeat. Ex quibus facile patet, posse tertium pro suo interesse intervenientem impedire executionem sententiæ inter alios latæ, ita ut contra Reum quidem condemnatum in iudicio sententia confirmari possit, contra tertium verò, si rationabiliter appellavit, infirmari, vel saltem executio illius suspendi: quamvis ante appellationem interpositam summarie probare debeat hic tertius appellans, suā interesse, latam contra alium sententiam, vel certe p̄stititā prius cautione indemnitate ille cavere deberet, si executio videretur urgere.

§. VI.

An is, contra quem in aliqua causa tres sententia confirmatae sunt lata, admitti debeat ad agendum de nullitate ipsarum, vel alicuius ex illis, vel ad excipiendum, antequam huiusmodi sententia plene fuerint executioni mandata?

Respondetur ad hanc quæstionem, in Clement. ut calumniis. h. t. negativè, sive deinde sententiæ hæc fuerint interlocutoria tantum, sive definitiva, sive immediatè ad se invicem, sive mediatè lata, ut occurratur scilicet calumniis litigantibus, prout dicit Pontifex. Quæ constitutio locum etiam habet in causa criminali, ita ut executio illius fieri debeat, antequam agatur de nullitate sententiarum,

Ccc

rum,

rum, si scilicet de tali causa criminali agatur, cujus executio postea retractari potest. Quod si tamen plenè sit facta executio contra talem, tribus conformibus sententiis super eodem articulo condemnatum, non prohibetur hic agere aut excipere, ac admitti debet contra nullitatem harum sententiarum, vel alicujus ex illis, ne innocens nimium gravetur.

§. VII.

Qua sit pena iudicis malè iudicantis?

DE jure Civili Iudex, qui malè iudicavit, lucem suam facit, sive se peri-

culo litis obstringit, ad omne damnatum parti læsæ, vel ad litis saltem æstimationem refarciendam, &c. de jure Canonico verò, si contra suam conscientiam, & contra justitiam malè iudicavit Iudex Ecclesiasticus, ita ut pars litigans in iudicio tali committendo, & non neglegendo tantum gravetur, motus ad iudicandum favore alterius partis, vel odio, timore, aut per avaritiam, &c. incurrit suspensionem insuper per annum ab officii executione, uti habetur in *Cùm aterni*. i. h. t. in 6. dignum est etiam ut ait Pontifex, ut, qui in tot offendit, pœnâ multiplici castigetur.

T I T V L V S XXVIII DE APPELLATIONIBUS, RECUSATIONIBUS, ET RELATIONIBUS,

S E C T I O I.

De appellationibus in genere.

§. I.

Quid, & quotuplex sit appellatio, & cur sit inducta?

Appellatio communiter definitur, quòd sit à minore, seu inferiore ratione gravaminis illati vel inferendi, ad majorem seu Superiorem, tanquam Iudicem, facta provocatio. Duplex autem est appellatio, Iudicialis, & extrajudicialis. Illa fit ab actibus judicialibus, & interponitur vel ante litis contestationem,

ratione gravaminis scilicet, in iudicio litis contestationem evenientis; vel post litis contestationem ante sententiam definitivam, circa interlocutoria; vel denique fit ab ipsa sententia definitiva, in ejus executione. Extrajudicialis est, quæ fit ab actibus extrajudicialibus gravaminibus, vel quòd Iudex extrajudicialiter procedens gravet, vel quòd alii per contumeliam v. g. factam, aut furorantem gravamen aliquod inferant. Et quamvis hæc extrajudicialis appellatio propriè dicta appellatio non sit, nec in odiosis statutis aliquid de appellatione, appellatio nomine veniat, & non requirat Iudicem à quo, & ad quem, potest tamen in latiore aliquo sensu appellatio dici, quæ